

ДІЙШОВ ДО РОЗУМУ
Водсвіль в одній дії

ДІЄВІ ОСОБИ.

Тиміш Гладун, селянин.

Софія, його дочка, дівчина.

Семен (Сенька), його син, парубок.

Махтей Свистун, селянин.

Карпо, його син, парубок.

Дмитро, парубок, жених Софії.

Дівчата, парубки, народ, музики і діти.

Діється в селі.

Середина хати селянина. Стіл, скриня, піл, подушки, жердка, мисник, піч, кочерги, горшки і інша примусія.

ЯВА І.

Софія сидить на полу і плаче; Тиміш гнівний ходе по хаті.

Тиміш. Не говори мені ні слова про Дмитра, чуеш, ні слова?..

Софія. За що ж ви, таточку, хочете мене загубить, вкоротить мій молодий вік? Коли не хочете віддати за Дмитра, не силуйте ж і за Карпа. Чи я у вас місце пересиділа, чи хліб ваш переїла? Це певно знов підмогоричив вас Махтей.

Тиміш. Реви — не реви, а я сказав тобі востаннє своє рішуче слово. Така моя воля, щоб ти йшла за Махтейового Карпа. Оце і край всій розмові.

Софія. Казала я вам і знов кажу, що він мені гидкий, осоружний, що моє серце ніколи до нього не навернеться!..

Тиміш. Хто тебе питатиме про твоє серце?

Софія. Піп спита.

Тиміш. Не спита... Але, що то таке за серце? Навернеш і думки, і серце, ого-го, ще й як навернеш — як не охотою, то силою. Палиця кого до ума не доводила? Це все грамота такого накоїла, напхала тобі в памороки нісенітниці... Навчив на свою голову тебе й Сеньку грамоти, а тепер хоть руки опусти. А то, все воля покійної твоєї матері, все благала перед смертю: „віддай та віддай Сеньку та Соньку до школи, вволни мою волю...“ От і вволнив... Старші дочки — Хроська

та Ялина — пішли заміж без супереки, за кого звелів— за того й пішли. Чортяка б вас обох вхопила з вашою грамотою!.. Одбились обоє від рук, хоть візьми та обом поскручуй голови!..

Софія. Краще б було коли б так і вчинили.

Тиміш. Краще б?.. Я, я не душогуб... То тільки так говорить... У Хроськи вже, слава господеві, четверо діточок.

Софія. Щаслива. *(Усміхається)*. А Ялину чоловік мало не щодня б'є.

Тиміш. Колись утомиться, то може й перестане бить. Зате Хроську чоловік не б'є.

Софія. Її свекруха скоро з світу зживе.

Тиміш. Нехай скоряється свекрусі.

Софія. На таку свекруху навряд чи й потрапиш?

Тиміш. Щож ти хочеш, щоб тебе перестарком продражнили?... Скоро вже й вісімнадцять скінчиться...

Софія. Кажуть, що мати через те й померли молоді, що рано пішли заміж.

Тиміш. Хто це тобі такого наплів?

Софія. Люди... І тітка Галька теж казали. *(На порозі з'являється Сенька)*.

Тиміш. Тямить твоя тітка з носа та в рот... Померла від болісти.

ЯВА II.

Сенька. А болість та причинилась від кулаків.

Тиміш. Що-о?

Сенька. Невже знов, тату, не дочуваєте? І що воно за знак, що як тільки скажу я щонебудь вам не до мислі, ви зараз глухнете? *(Підходить ближче)*. Я кажу, що болість матері причинилась від ваших кулаків. Так же і хвершал догадувався, і сами ви каялись, як ховали матір в яму... Хіба забули?

Тиміш. А тобі до того зась.

Сенька. А коли ж вже буде: не зась?

Тиміш. Ну-ну поговори!..

Сенька. Я радий іменно з вами, татуню, поговорить... Оце зараз зустрівся з удовою — як бо її? — З Максимихою. Поздоровкались; а вона й пита мене:

„чи ти почитуватимеш мене за матір, як я піду заміж за твого батька?“ А я зараз чмок її в ручку та й кажу: я вже й зараз вас почитую, як рідну матір.

Тиміш. А хто раніш собаками цькував, як вона поуз нашу хату йшла?

Сенька. Я. Я, бо дурний був. Он як, кажу, почитую! Вона випяла з капшука гроші та й каже: „па ж тобі на пів бутилки“... От добра душа! А ви і не хвалитесь нам, що хочете женитись? Чуєш Софіє, у нас, слава богу, скоро нові мати будуть!..

Тиміш. Так почитуватимеш?

Сенька. Почитуватиму. Ви, тату, були сьогодні в обідні і слухали боже слово... Положим, що з церкви заходили і до монопольки... Так я хотів би з вами побалакати по-божому.

Тиміш (*сїда*). Ну... та балакай. Що то у тебе за книжка?

Сенька. Книжка та й годі. Попович дав прочитать... Хіба краще б було як би у мене під плечем замість книжки стирчала пляшка з горілкою?

Тиміш. Та не в тім роцот, а...

Сенька. То-то ж бо й є. (*Тихо Тимошеві*). Треба нам швидш Софію випхать з хати, тоді і з Максимихою швидш піде діло.— А що, вгадав? (*До Софії*). Чого ти, Софіє невесела така, все плачеш?

Тиміш. Дурна, того й плаче.

Сенька. Невже й досі не згоджується? О, цього вже я не сподівався від тебе, сестро.

Софія. Що-о?

Сенька (*робе їй признаки очима, але вона ніби не тямить*). Тебе ж ще не б'ють і не ріжуть?..

Тиміш. Жених такий, що заплющивши очі йди за нього...

Сенька. Хто, Карпо? Авжеж. Прямо захопись за нього, як собаці за хвоста та й пливи через річку. Годі тобі, сестро. Скорись батьківській волі... Чого так дивишся, немов не пізнаєш?

Софія. І це ти мені таке радиш?

Сенька. Та я ж, я. Я довго обмірковував твоє діло і тепер бачу, що тобі припада йти за Карпа.

Тиміш. Бачиш, дурна, і Сенька тобі радить. Бачу, сину, що ти дійшов вже до пам'яті.

Сенька. Дійшов, тату, і Софія скоро дійде, — вірте. А все книга призвела; а ви, тату, лаєте книжки.

Тиміш. Якщо книга... то певно й справді у книжках є розум.

Сенька. Багато, тату, розуму. Давайте умовлятимем Сохвію вдвох, може переконаємо; а як ні... *(тихо йому)* то можна буде і за батога прийнятись.

Тиміш. Подумать тільки те, що могорич вже запили, руки перебили, тричі перехристились... Хіба хочеш, щоб я слово зламав? А гріх той на чию душу впаде?

Сенька. Слово зламать після могоричу, чи можна ж? Це ж не те, що бур'янину зламать, чи палицю... Розумієш, сестро, що таке слово?

Софія. Розумію... Тільки тебе ніяк не зрозумію.

Сенька. І не диво. Он батько вже постерегли, що я порозумнішав... Як тільки звінчаєм тебе з Дмитром, чи то пак — з Карпом, одгуляємо весілля: музика, співи, танці!.. А вже горілки накупимо... Правда, тату?

Тиміш. Та хоть і десять відер...

Сенька. О, чуєш? Все село перепоїм. Та що село — всю округу!.. Разів по три всі блюватимуть, — он яка радість, он який рай!.. Батько з радощів і в три тижні не витверезяться, — правда, тату? А після весілля як піде перезва... Потім звінчаємо батька, а на останці й мене. І піде у нас, гульня на всю зиму; бо все рівно робить нічого, то будем гулять. *(Співа і пританцьовує:*

І п'ять будем,
І гулять будем,
А смерть прийде —
Помирать будем...

Тиміш. Тепер бачу і цілком вірю, що ти дійшов, сину, до розуму. *(Глянув у вікно)*. Чи ба? Сват Махтей до нас ідуть.

Сенька *(дивиться у вікно)*. За пазухою пляшка і в кишені стирчить монополька. Вип'ємо зараз і зап'ємо сватання навіки.

Тиміш. Піди, проведи від собак.

Сенька. Вам, тату, належить зустріти свата, воно якось і звичайніш, і честь все таки...

Тиміш. А й правда, правда. Ну, та й розумний же ти, тільки дивуватись на тебе та й годі!

Сенька. Далі ще більш дивуватиметесь. (*Тиміш пішов*).

Софія. То ти такий, то тобі так жаль мене?

Сенька. Та чи ти часом не ошаліла? Слухай бо обома вухами. Діло пішло на лад. Я упрохав свого приятеля — поповича, щоб ублагав пан-отця перевінчати тебе з Дмитром сьогодні...

Софія. Ну?

Сенька. Ще поки тпру... Треба кудинебудь батька вирядить на який час з хати, щоб можна було тебе викрасти.

Софія. Ой, братіку, ой, голубчику!

Сенька. Стривай, не радій заздальгідь. (*Глянув у вікно*). О, частуються. Упадливі обидва до горілки: не дійшли й до хати, на шляху почали частуватись, неначе біля монопольки... (*Кланяється*). Кушайте, сваток, на здоров'ячко. Слухай же. Будь смутна, щоб батько не догадався; а я почну їм бісики пускати та зуби заговорювати, доки не випроваджу обох куди-небудь.

Софія. А що як мене батько прокленуть?

Сенька. Скільки вже разів вони нас проклинали.

Софія. Ой, братіку, коли б сталося по-нашому?

Сенька. Я певен, що станеться. Цить. Ідуть. Ночинай знов хлипать.

ЯВА III.

Тиміш і Махтей.

Тиміш. Милости просимо в господу... Дуже, дуже раді, що завітали. Сідайте на покуття.

Махтей. Ся-ся-демо. (*Сіда*).

Сенька (*ніби їх не баче*). І нема чого плакати, сестро... Я бувши б на твоїм місцеві, співав би та танцював... Ех, сестро, сестро! Відпихаєш ти від себе щастя; воно липне до тебе, як трясця, а ти... (*Глянув на*

батька и Махтея). О, ви вже в хаті, а я й не постеріг. Здрастуйте, дядьку. Подозвольте ручку. (*Цілує Махтея в руку*). Я такий радий, що ми з вами поріднимось.

Махтей. Ро-ро-розумний парняга, свате, у вас оцей Се-сен-сенька!..

Тиміш. Та є чим похвалитись.

Сенька. Подозвольте, тату, ручку. (*Цілує*). Як ви так балакаєте про мене, то неначе свіжим салом можете мене по душі. Тільки, тату, не хваліть мене вже так дуже, а то мені ніби соромно... Софія! Пошукай лиш закуски. Не тямий свого діла!.. (*Софія подає закуску*). Частуйте, тату, свата.

Тиміш. Випий, сину, і ти з нами.

Сенька. Ні, боюсь. Як я не питущий, то щоб не вдарила мені в голову горілка, тоді чорт-зна чого намелю язиком!..

Махтей. То пу-пу-пусте діло... Я-я-язиком мели скільки влізе, а ру-ру-рукам волі не давай... (*Частує*). Будьмо здорові. (*Випив і частує Тимошка потім Сеньку*). Вику-ку-кушай парень. А я-який був шибеник...

Сенька (*випив*). У, тай й міцна. Був, а тепер порозумнішав. Ух, і міцна ж горілка.

Махтей. То я долив спирту... Я завжди до-до-доливаю спирту, щоб міцніша була.

Сенька. Нехай же котрий до цього додумається з більшою головою!..

Махтей. Я мо-мо-можу до всього додуматься. А мо-мо-може і невістка викушає?

Тиміш. Софія, випий.

Софія. Не хочу.

Махтей. Сказала-б чоловікові: „не хочу“, він зараз би тебе по мордяці.. Ну... та до-до-доки дівкою, то твоя во-во-воля!..

Тиміш. Інша покірлива зараз би скорилася, упала б батькові та будучому свекрові у ноги і промовила б: я в вашій волі.

Софія. Я не з таких.

Сенька. Отакечки-о! (*Падає перед батьком*). Я в вашій волі. Он як треба, Софія.

Махтей. О-о-он як! Ну й покірливий же у вас, сва-сва-сваток син... Отакий у мене Карпо.

Тиміш. Дурна ти, дочко!.. (*Частує*). Але я, свате, як сказав, то все рівно, що шапкою накрив. Назад я не подамсь і не отоситиму... Викушайте.

Махтей (*випив*). Те-те-тепер давайте я вас поча-стую... Будем почергово частуватись, так вопо хутчіш піде діло. (*Палива*). Викушайте. Ви частуйте мене з однієї пляшки, а я вас з другої. Чуеш, Сенька, що я видумав?.. (*Регоче*).

Тиміш. Дай господи поженити нам наших діток, у щасті, добрі та в здоровлі і онуків діждати.

Махтей (*частує*). І про-про-праонуків.

Сенька. Потім батька оженимо. А ви, тату, старайтеся так, щоб я щогода у вас кумував.

Махтей. Сва-сва-сват, вони ще можуть!..

Тиміш. Годі молоть язиком.

Махтей. Ви, сва-сва-свате, хочете оженитись, на кому ж?

Сенька. На Максимисі.

Тиміш (*Сеньці*). Ну й на віщо сказав?

Сенька. Та якось язика не вдержав.

Махтей. На Максимисі? А я са-са-сам на неї важив. От сторія!...

Тиміш. Це діло ще вилами писане.

Сенька. Частуйте мене, тату. (*Бере чарку*). Софія, я пропиваю тебе. Дай боже, щоб ти була щаслива з тим, кого твоє серце вибере. (*Пропива половину*).

Махтей. З моїм Кар-кар-карпом.

Софія. Я вашого Карпа ненавидю!

Махтей. Як? (*Сенька робе знаки Софії*).

Тиміш. Не звертай, савте, уваги на її речі. (*Частує. П'ють*).

Махтей. Мій же Кар-кар-карпо хоть куди парняга. А що ка-ка-кажуть, що нібито він розбишакуватий, так то пу-пу-пусте діло. Звісно, жіноче сус-сус-словіє таке, що без бійки не обійтись... Жінка без бійки залінується, як от коняка, або віл... Чужий б'є— воно болить; а від чоловіка бійка зовсім не болить.

Тиміш. Воно, мабуть, таки й правда. Та от як

моя покійниця: я її було б'ю, а вона каже: „отут ще не бив, отут ще живе місце...“ Стало бить, не боліло?..

Сенька. Чуєш, Софія, яке щастя було нашій матері? Отаке й тебе чекає; а може ще й краще!..

Тиміш (*регоче*). „Отут ще, каже, живе місце“... Чудачка!

Махтей. І моя покійниця не краща була. Будьмо здорові. (*П'ють*). Викушайте. Була силно пи-пи-питуща!.. Як тільки я з дому, вона до монопольки... Так бу-бу-було прив'яжу налигачем до стовпа, та як почну ка-ка-катувать...

Сенька. Чуєш, Софія, яке іншим бабам випада щастя?

Софія. А що, дядьку, робить з таким чоловіком, котрий раз-у-раз вештається до монопольки?

Махтей. На те він чо-чо-чоловік... він може...

Софія. А по-моєму, такому чоловікові, котрий учаща до монопольки, а прийде додому, то поперелякує дітей, жінку б'є та знущається, то такому слід зробити, як ото зробила молодиця в Покотилівій.

Тиміш. Яка молодиця? Що ж вона зробила?

Сенька. Невже ви ще не чули?

Махтей. А щож та-та-таке?

Сенька. Аж страшно вимовить.

Тиміш і Махтей. Ну-ну?

Сенька. Угородила у груди чоловікові ножа, аж по самісіньку колодочку.

Тиміш. Чи не скажена?..

Махтей. Бо-бо-божевільна!..

Тиміш. Таку убить!..

Махтей. На-на-на шматки роздерти!..

Сенька. А суд і не обвинуватив.

Махтей. Не обви-ви-винуватив?

Тиміш. Що ж то за суд?

Сенька. Окружний суд. Сказали: „нет, не виновна“.

Тиміш. Який же це суд?

Махтей. Я-я-який суд?

Сенька. Суд праведний, суд присяжних засідателів.

Тиміш. Чи чуєш, свате?

Махтей. До чо-чо-чого ж воно оце доходить?

Сенька. Не знаю, до чого доходить, а у пляшках вже дійшло діло до дна. Яка ж розмова на сухо?

Тиміш. Насухо неловко... „Нет, не виновна?“...

Махтей. Не зру-зру-зручно... „Нет, не виновна?“...

Сенька. Я збігав би до монопольки, але мушу признатись, що так розохотився до горілки, що боюсь: доки донесу сюди, сам половину вип'ю, або і всю.

Тиміш. Увесь, каналія, по мені пішов! Отакий і я: рідко коли додому і чарку донесу... „Нет, не виновна?“

Махтей. То хо-хо-ходім, мабуть, сами?

Сенька. Так найкраще буде. Ось що, тату. Зайдіть по дорозі в крамницю, купіть горіхів, пряників і ріжних ласощів, а ви, дядю, чи то пак—свате: приведіть Карпа та й одгуляємо сьогодні дівичвечір. Я скличу хлопців, Софія дівчат.

Махтей. Так воно буде найкраще!..

Тиміш. То ходім. *(До Сеньки)*. А ти, Софію уговори, бо як не вговориш, то я її батогом вговорю!..

Махтей. Батіг, то найкра-кра-кращий порадник. *(Беруть пляшки і виходять)*.

Сенька. Ну, насилу здихався. Софія, зівать ніколи. Збирай швидш одержу, забіжиш до котрої з подруг та там і переодягнешся; до речі покличеш її і за дружку. Дмитро певно в засаді, дожида, щоб тільки батько з двору, зараз тут і з'явиться. Та осьдечки і він.

Софія *(радісно)*. Ой, братіку! Я вся тремтю: чи з радощів, чи з переляку — не розберу. *(Побігла в комірчину)*.

ЯВА ІV.

Дмитро *(входе)*. Ну, що, як діло?

Сенька. Ваше діло на ногах вже, а мені коли б не поперебивали ніг?.. Але не поддамсь. Я вирятовую з лихої пригоди сестру, так за це хіба б'ють? Ні, це не резон.

Дмитро. Іменно. Як мій дядько, москаль, каже: „не резон з гвардії в гарнизон...“ Піп згодився звін-

чать. . „Таких, каже, котрі беруться по любові, та ще й грамотні обоє, з охотою звінчаю; такі, каже, можуть создать нову сім'ю“... І багато говорив та так приязно... Дав я йому п'ять карбованців і помінився покосить у жнива трое день.

Сенька. Молодець попович, уладнав діло. Софія, чого ти так довго баришся?

Софія *(входить з вузлом)*. Я вже зібралась.

Дмитро. А сказати здрастуйте не треба?

Софія. Та хоч і здрастуй! *(Дає руку)*.

Сенька. Може і поцілуватись треба? Поцілуйтесь, я одвернусь.

Софія. Обійдеться.

Дмитро. А я согласен хоть і сотню разів.

Софія. Опісля націлуєшся, аж обридне.

Дмитро. Мені? Та ніколи в світі!..

Софія. Всі, либонь парубки так кажуть, а опісля перші охолонуть...

Сенька. Почали вже, годі. Ідіть мерщій та вінчайтесь. Тоді цілуватиметеся доскочу!..

Дмитро. Хіба ти не будеш за буярина?

Сенька. Ні, я буду тут за брехуна.

Софія. Спасибі тобі, братіку, повік не забуду твоєї послуги.

Сенька. Забудеш... І ти скоро охолонеш. У щасті забувають про братів, і про сестер. Хіба як Дмитро почне бить, тоді згадаєш мене.

Дмитро. Та нехай мені обидві руки повсихають.

Софія. Нехай тільки зачепає, то я йому зроблю так, як та молодиця з Покотилової.

Сенька. Ну, годі... Ідіть, ідіть.

Дмитро. Спасибі тобі, товаришу, довічне спасибі. *(Пішли)*.

Сенька *(сам)*. Ну, Семене, викручуйся. Заварив кашу, як то ти її розхлебчеш?.. Коли б вона мені не завадила... Що ж? Як ухоплять батько рогача, то я одійму... А ще краще: геть рогачі з хати... *(Виносе рогачі)*. Де це макогін? Ага, ондечки на черені. І макогін в сіни. Де це батіг?.. Осьдечки. Батога під піл, або під лаву. *(Ховає)*. Захочуть за чуба вхопить — не піддамся...

Схоплю за руки і не випущу, доки заспокоються. Певно свати прийдуть на підпитку, то будуть охочі і до співів і до танців. Де моя сьпілка? *(Знаходить)*. Хоть я і не гарно граю, але п'яні танцюватимуть і під тирли-тирли, аби свистіло, аби рипіло... Певно і Карпа приведуть, він захоче побалакати з Софією, треба ж і його якось заморочить... *(Глянув у вікно)*. Йдуть, вже йдуть!.. Не дуже п'яні, курникають якось... *(Чутно спів; як з'являється в хату, тоді і Сенька підспівує)*.

А кум до куми залицявся,
Посіяти конопельки обіцявся.
Він сіяв, присівав, присіваючи співав:
Кумцю моя, ти голубонько моя,
Хто б тобі посівав так,
Як би не я? *(Входять в хату)*.

ЯВА V.

Тиміш, Махтей, Карпо і Сенька.

А кум до куми залицявся,
Вибрати конопельки обіцявся.
Він брав, вибирав, вибираючи співав:
Кумцю моя, ти голубонько моя,
Хто тобі вибрав так,
Як би не я?

А кум до куми залицявся,
Витіпати конопельки обіцявся.
Він тіпав, витіпав, витіпаючи співав:
Кумцю моя, ти голубонько моя,
Хто б тобі витіпав так,
Як би не я?

Сенька. Радійте, танцюйте, пішло діло на всі колеса.

Карпо. Та невзе?

Тиміш. Умовив?

Сват. У-у-уговорив?

Сенька. Умовив і вговорив.

Махтей. Мо-мо-молодець!... Дай я тебе поцілую... *(Цілує)*. За те ку-ку-куплю тобі шапку.

Сенька. Сиву?
Карпо. Ну-да, шиву сапку... А я куплю ще пояша.
Сенька. Червоного?
Карпо. Червоного, ну-да!
Махтей. Ще й з ки-ки-китицями. Он які ми!
Сенька. Та й ми не абиякі.
Тиміш. Ну й розуму ж у тебе, сину, на дві голови з походом.
Сенька. Як доведем діло до краю, тоді, тату, не знатимете, де мене й посадовить з радощів.
Тиміш. Хвалю книжки, хвалю... А де ж Софія?
Карпо. Ну-да. Нехай з'явиться перед мої оці!..
Сенька. Пішла подруг скликать, щоб сьогодні і дівчечір одгулять.
Махтей. Ло-ло-ловко...
Карпо. Ну-да... Щоб уже жражу... Швидше до вінця, а потім в коморю шпать... Та й сабас!..
Тиміш. Ну лиш, зятю, частуй.
Махтей. Годиться.
Карпо. Ну-да. Я поцастую. *(Бере пляшку і частує)*.
Залаєм доброго ждоровляцка!.. *(Частує Махтея)*.
Сенька. Свате!.. Я такий радий, такий радий...
Подозвольте ручку. *(Цілує Махтея в руку)*.
Махтей. Кар-кар-карпе, з тобою є гроші?
Карпо. Ну-да...
Махтей. Дай мені три*три-три карбованця. *(Взяв гроші)*. На, Сенька, та купи собі гармонію німецьку... Я те-те-тебе навчу грать... Я колись грав: „і шуме і гуде“...
Сенька *(цілує його в руку)*. Ой я з радощів аж затанцюю. *(Приспівуючи танцює)*:

Отепер я багатир, багатир,
Шапка сива набакир, набакир,
З китицями поясом підпережусь,
За всіх хлопців чепурніше приберусь,
Кругом стану пояс молодецький,
А в руці гармонія німецька.
Куди гляну, чи моргну бровою,
Всі дівчата побіжать за мною.

Ох і весело ж!..

Махтей. Ко-ко-колись я ловко вибивав го-го-гопака.

Сенька. Колись? Я певен, що ви і зараз заженете мене на слизьке.

Тиміш. А ну, свате, розворушись.

Махтей. Хіба й справді? По-по-поробуем, свате. *(Сенька грає на сопілці, Махтей танцює).*

Тиміш. Так і я ж не дам у кашу наплювать. *(Танцює).*

Махтей. Кар-кар-карпе! Піддай, вражий сину, батькові охоти.

Карпо. Ну-да... я мозу. *(Танцює).*

Тиміш. Ай молодець Сенька, на всі руки молодець.

Махтей. Гра ще краще, як го-го-городська музика.

Сенька. Не перехваліть на один бік. *(Чутно хорівий спів).*

Всі хатні. Що воно за спів?

Сенька. Це Софія веде дружок. Аж ось коли достануться мені весільні подарунки.

Махтей. Ку-ку-куплю тобі ще й шархва на шию, щоб аж тричі кругом обмотався.

Сенька *(цілує його в руку)*. Ще раз спасибі.

За лаштунками спів:

Ой були ми в церкві (Двічі)

Та бачили диво:

Два вінці на стільці,

Потім на голівці.

Вийди, батеньку, вітайся, (Двічі)

У свого дитяти питайся:

Де ж твоє дитя бувало,

Під царським вінцем стояло.

Сенька. А ну і ми заспіваймо. *(Починають співать журавля, а хор знов тієї ж).*

Унадився журавель, журавель,

До бабиних конопель, конопель...

Такий, такий журавель...

(Входять: Дмитро, Софія, буяри, друзки, народ, музики і діти: Софія й Дмитро падають перед Тимошем на коліна, буярин дає Тимошеві образа).

Тиміш. Що це таке?

Махтей. Що за о-о-оказія?

Карпо. От так шторія...

} разом.

Сенька. Перехвалили ви мене, тату; а я ось чого накоїв з перехвалу.

Тиміш. Дайте мені рогача! Дайте мені макогона!.. *(Метушиться по хаті). Ах ти ж!.. (Кидається на Сеньку, котрий затуляється подушкою. Тиміш вирива подушку і б'є нею Софію і Дмитра). Ось як я вас поблагословлю!.. (Подушка розривається і обсипа пір'ям всіх. Починається регіт, котрий щодалі все більш зростає).*

Сенька *(хвата батька за руки)*. Тату, поблагословили подушкою? благословіть же і образом. Тату, не цурайтесь образа, щоб лиха не нажить... *(На вухо йому)*. Кінчайте діло, бо як затягнете, то глядіть, щоб Махтей не одбив у вас Максимихи.

Тиміш *(почина реготать)*. Що ж вдію?.. Ну нехай вже вас бог благословить. *(Благословля)*.

Махтей. О та-та-така ловись!

Карпо. Доштометний погром!..

Сенька. Свате! Купуйте швидш мені сиву шапку та шархва.

Махтей. А ду-ду-дулі з маком!

Карпо. Верни три цілкових!..

Сенька. Хіба я даром руку цілував твоєму батькові? Нехай спершу мені одцілує тоді верну. *(Підставля руки)*.

Махтей. Ах ти ж роз-су-су-кин син!.. *(Пішов)*.

Карпо. Я тобі три цілкових вирву з печінок...

Сенька *(віддає гроші)*. На, подавись ними.

Карпо *(взяв)*. Ну-да!.. *(Пішов)*.

Тиміш. Хай вам, діти, господь щастить та допомага на все добре!..

Софія. Тату. Вам ненька за це з неба усміхнеться і простить вашу провину.

Хор: Ой, ішов Дмитро на посад,
Зустрічав його господь сам;
З долею щасливою,
З доброю годиною...

(Заводять молодих за стіл).

КІНЕЦЬ.